

NOVIM/STARIM AKTIVISTIMA ZELENOG TELEFONA I GRAĐANIMA

Ovaj Kratki vodič kroz rad na Zelenom telefonu nastao je u okviru projekta "Širenje Mreže Zelenih telefona" financiranog od REC-a (Regional Environmental Center) kroz SECTOR program.

"Širenje Mreže Zelenih telefona" partnerski je projekt Mreže Zelenih telefona Hrvatske koju zastupa udruga Eko Pan iz Karlovca, Ekološkog društva Bura iz Mostara (BiH) i Pokreta gorana Novog Sada i Vojvodine (Srbija).

Za vrijeme trajanja projekta udruge članice Mreže Zelenih telefona Hrvatske prenijet će vlastita iskustva i znanja stečena radom na servisu Zeleni telefon udrugama za zaštitu okoliša i prirode u Bosni i Hercegovini i Srbiji. Pružajući potporu lokalnim aktivistima u osnivanju vlastitih Zelenih telefona u tim zemljama želimo pomoći u podizanju ekološke svijesti građana i lokalnih vlasti u urbanim područjima.

Cilj Zelenih telefona je poticanje građana na aktivno sudjelovanje u zaštiti okoliša, lokalne uprave na suradnju, a nadležnih institucija na učinkovito rješavanje problema u okolišu.

Rad na Zelenom telefonu vrlo je zahtjevan bilo da je riječ samo o pružanju savjeta ili pak o direktnom sudjelovanju u rješavanju prijavljenih slučajeva.

Da bismo Vas upoznali s radom Zelenog telefona i olakšali rad budućim aktivistima/icama u ovom smo Vodiču opisali njihov nastanak, princip rada i ciljeve.

Želja nam je da njime novim aktivistima i našim sugrađanima olakšamo sudjelovanje u zaštiti okoliša.

Zahvaljujemo svim aktivistima/icama postojećih Zelenih telefona, kao i onima koji će to tek postati na sugestijama i pomoći pri izradi ovog Vodiča.

Također zahvaljujemo REC-u bez čije pomoći izrada i tisak ovog Vodiča ne bi bio moguć.

Valentina Mesarić, koordinatorica Mreže Zelenih telefona Hrvatske

O ZELENOM TELEFONU

Nastanak i razvoj Mreže Zelenih telefona Hrvatske

Još 1992. godine uspostavljen je prvi servis namijenjen građanima za informacije i probleme vezane za okoliš, prirodu i njihovu zaštitu. Uspostavljen je u okolišnoj udruzi Zelena akcija u Zagrebu i nazvan je Zelenim telefonom.

Nakon osnutka prvog Zelenog telefona još šest udruga odlučilo je pokrenuti isti takav servis.

Tako je u rujnu 1999. godine osnovana Mreža Zelenih telefona od strane šest udruga za zaštitu okoliša: Zelene Akcije iz Zagreba, Eko Pan-a iz Karlovca, Ekološkog društva Žmergo iz Opatije, Zelene Istre iz Pule, Kapi Života iz Gospića i Sunca iz Splita. Pokretanje Mreže omogućeno je financijskom podrškom AED-a (Academy for Educational Development).

Koordinaciju Mreže sve do 2001. godine vodi Zelena akcija, a tada je preuzima Zelena Istra iz Pule. Tijekom te godine Mreža je radila i na projektu 'Zajedno za okoliš regije', a rezultat je bila studija 'Otpad-prioritetni problem okoliša'. U njoj su članice napravile problemsku analizu poziva kojom je utvrđeno da se 50 % prijavljenih problema odnosi na otpad. Sljedeću godinu koordinaciju preuzima udruga Eko Pan iz Karlovca koja predlaže i ostvaruje financijsku potporu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva za projekt 'Otpad i divlja gradnja-prioritetni problemi okoliša'.

2003. godine koordinaciju ponovno preuzima Zelena Istra iz Pule. Pripremvši projekt 'Oснаživanje Mreže Zelenih telefona' Zelena Istra je ostvarila potporu Delegacije Europske komisije u Hrvatskoj. U okviru tog projekta Mreži je pristupilo još pet okolišnih udruga, tako da je danas čini deset udruga: Zelena Akcija iz Zagreba, Eko Pan iz Karlovca, Ekološko društvo Žmergo iz Opatije, Zelena Istra iz Pule, Sunca iz Splita, ZEO Nobilis iz Čakovca, Franjo Koščec iz Varaždina, Zeleni Osijek iz Osijeka, Zeleni San iz Vinkovaca i Eko Zadar iz Zadra, dok je Kap života prestala biti članicom.

Za daljnji rad Mreže financijska sredstva osigurana su kroz natječaj Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za programsko povezivanje udruga za program 'MREŽA ZELENIH TELEFONA U ISTRAŽIVANJU I USPOREDBI EU I HRVATSKIH STANDARDNA O GOSPODARENJU OTPADOM'.

Ugovorom sa HT-om Mreža je osigurala i jedinstveni telefonski broj za područje cijele Hrvatske: 062 123 456. Na taj način se po cijeni lokalnog poziva iz bilo kojeg dijela Hrvatske pozivi preusmjeravaju na najbližu udrugu. Međusobnim dogovorom svaka udruga pokriva županiju u kojoj ima sjedište, a neke od udruga i susjedne županije.

Ciljevi Zelenih telefona

Cilj Zelenih telefona je poticanje građana na aktivno sudjelovanje u zaštiti okoliša, lokalne uprave na suradnju, a nadležnih institucija na učinkovito rješavanje problema u okolišu.

Svaki građanin Republike Hrvatske može prijaviti problem u okolišu ili zatražiti informaciju na broj 062 123 456. Aktivisti i volonteri zajedno s građanima pristupaju rješavanju problema, u suradnji s nadležnim institucijama te zatim nadziru njihovo rješavanje. Do sada je Mreži prijavljeno oko 14.000 slučajeva, što pokazuje da su građani građani zainteresirani za davanje doprinosa rješavanju problema u okolišu i da su prepoznali kvalitetu rada ZT-a koja se očituje u ispunjavanju očekivanja građana. Naše istraživanje je pokazalo da je 49 % slučajeva uspješno riješeno.

PRINCIPI RADA ZELENOG TELEFONA

Kao što je već navedeno svaki građanin može prijaviti problem u okolišu ili zatražiti informaciju na broj 062 123 456. Aktivisti i volonteri pružit će im pomoć u rješavanju problema, nastojati ostvariti suradnju s nadležnim institucijama i lokalnom upravom.

Zeleni Telefon radi dvojako: kao savjetodavac i posrednik te izravno sudjeluje pri rješavanju problema.

1. Vrste usluga i tematika kada je Zeleni telefon savjetodavac i posrednik:

- × pružanje informacija građanima
- × dodatno informiranje i educiranje
- × povećanje sudjelovanja javnosti
- × poticanje lokalnih vlasti na učinkovitije rješavanje problema u okolišu
- × poticanje građana na samostalno rješavanje problema

2. Vrste usluga i tematika kada Zeleni telefon sudjeluje izravno pri rješavanju problema:

Kada aktivist Zelenog telefona zaprimi anonimni poziv ili građanin ne želi participirati u njegovom rješavanju poduzimaju se neke ili pak sve niže navedene aktivnosti, ovisno o potrebama slučaja:

1. evidentiranje poziva prema Obrascu za evidenciju poziva (vidi prilog na stranici 6.)
2. kategorizacija poziva prema Tablici za kategorizaciju poziva (vidi prilog na stranici 7.)
3. terenski izvid slučaja
4. sastanak s korisnikom koji je prijavio problem
5. prikupljanje dokaza (slike, zakonska regulativa i sl.)
6. kontaktiranje nadležnih službi (slanje dopisa)
7. kontaktiranje medija (po potrebi)
8. pripremanje lokalne kampanje (po potrebi) u formi okruglog stola, radijske emisije, peticije, performancea i sl.

Kako nema potrebe dodatno pojašnjavati ulogu Zelenog telefona kao savjetodavca i posrednika na sljedećim stranicama detaljno ćemo pojasniti gore navedene korake kada Zeleni telefon izravno sudjeluje pri rješavanju problema.

KORACI PRI RJEŠAVANJU PROBLEMA

1. EVIDENTIRANJE POZIVA

OBRAZAC ZA EVIDENCIJU POZIVA NA ZELENI TELEFON

Datum: Evid. broj:
 Aktivist:
 Tko zove:
 Adresa:
 Telefon:

Da li je već bilo pojava vezanih uz isti slučaj: DA NE

Kategorija prijave :
 BUKA; GRADNJA; ZRACENJE; OTPAD; PROMET; RAZNO; RUDARENJE;
 SUME; VODE; ZELENILLO; ZRAK; TLO; ZIVOTINJE

Opis slučaja (što je sve poduzeto) :

Zaprimljeni poziv na Zeleni telefon evidentira se prema obrascu za evidenciju poziva.

Preporuka:

Da bi izbjegli lažne pozive (nepostojeći problemi u okolišu), nedovoljan broj podataka za pokretanje slučaja (npr. lokacija nije dovoljno precizna) ili da razvijete odnos sa strankom koja prijavljuje slučaj utemeljen na povjerenju svakako se potrudite doznati njeno ime i prezime, adresu te broj telefona.

Objasnite stranci da je njihov identitet zaštićen odnosno anonimnost zajamčena te da sve radnje koje se poduzimaju prilikom rješavanja slučaja idu isključivo preko Zelenog telefona.

2. KATEGORIZACIJA POZIVA

Radi lakšeg pregleda broja zaprimljenih poziva po mjesecima te vrste problema na koji se pozivi odnose, i obrade i usporedbe podataka uvedena je jedinstvena kategorizacija poziva na servis Zelenog telefona Hrvatske.

PRINCIP RADA

Do 2007. godine Tablicu za kategorizaciju poziva sačinjavala su sljedeća područja: BUKA, GRADNJA, OLUPINE, OTPAD, PROMET, OSTALO, RUDARENJE, ŠUME, VODE, ZELENE POVRŠINE, ZRAK I ŽIVOTINJE.

Od 2007. pojavom suvremenih tehnologija ukazala se potreba za uvođenjem novih te eliminiranjem pojedinih kategorija.

Mreža Zelenih telefona Hrvatske sada kategorizira pozive prema novom popisu:

BUKA, GRADNJA, OTPAD, PROMET, OSTALO, RUDARENJE, ŠUME, VODE, ZELENILLO, ZRAK, TLO, ZRAČENJA I ŽIVOTINJE.

Tablica za kategorizaciju poziva Mreže Zelenih telefona Hrvatske

NAZIV UDRUGE:
ZELENI TELEFON ZA _____ ŽUPANIJU

Mjesec	Buka	Gradnja	Zraboenje	Otpad	Promet	Razno	Rudarenje	Suma	Voda	Zelenilo
1										
2										
3										
4										
5										
6										
Ukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
%	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!

Mjesec	Buka	Gradnja	Olupine	Otpad	Promet	Razno	Rudarenje	Suma	Voda	Zelenilo
7										
8										
9										
10										
11										
12										
Ukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
%	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!

Na stranicama koje slijede donosimo pregled nekih specifičnih problema unutar postojećih kategorija s kojima vjerujemo da ćete se ili kao aktivisti na servisu Zelenog telefona ili kao građani često susretati. Do njih smo došli obradom prijava pristiglih na Zeleni telefon kroz godine njegova postojanja, a pomoći će Vam kada nećete znati pod čiju ingerenciju određeni problem spada.

Kategorije i specifični problemi unutar pojedinih kategorija nisu statične prirode i mijenjaju se svakim novim prijavljenim slučajem. Možda ćete Vi tijekom rada na Servisu u Vašoj regiji imati potrebu dodati neku novu kategoriju obzirom na specifičnost problema te regije. U svakom slučaju nadamo se da će Vam Kategorizacija Mreže Zelenih telefona Hrvatske pružiti dobru bazu za rad Na Servisu.

PRINCIP RADA

SPECIFIČNI PROBLEMI UNUTAR KATEGORIJA

1. OTPAD

- × otpad na javnim površinama
- × otpad na privatnim površinama
- × recikliranje, odvojeno prikupljanje, otkup i skladištenje pojedinih vrsta otpada
- × opasni otpad

2. BUKA

3. GRADNJA

- × bespravna gradnja na javnim površinama
- × bespravna gradnja na privatnim površinama
- × bespravna gradnja ili uklanjanje objekata u zoni kulturne zaštite
- × bespravna gradnja u područjima posebne zaštite i posebne prirodne vrijednosti
- × povreda urbanističkih ili prostornih planova
- × gradnja prilikom koje je ometeno sigurno prometovanje svih sudionika u prometu

4. PROMET

- × nepropisno parkiranje na prometnicama
- × nepropisno parkiranje na javnim zelenim površinama
- × buka
- × zrak
- × traženje obilježavanja parking mjesta, staza za bicikliste, pješačkih prijelaza i sl.

5. RUDARENJE

6. ŠUME

- × nezakonita sječa stabala
- × bolesti šuma
- × otpad i gradnja u šumama

7. VODE

- × ispuštanje kanalizacija, pražnjenje septičkih jama i sl.
- × otpad u rijekama, potocima, jezerima i moru
- × kanaliziranje rijeka i potoka
- × betonizacija obala
- × uništavanje biljnih i životinjskih vrsta

8. ZELENILO

- × uništavanje javnih zelenih površina ili sječa stabala na javnim zelenim površinama
- × uništavanje zaštićenih vrsta stabala i biljaka
- × neprovođenje zakonskih propisa vezanih uz alergene biljke

9. ZRAK

- × spaljivanje otpada na otvorenom
- × nepropisno izgrađeni ili neispravni dimnjaci

10. TLO

- × uzgoj i plasiranje GMO proizvoda
- × prskanje zelenih površina nedozvoljenim sredstvima

11. ŽIVOTINJE

- × nepropisno i neadekvatno držanje i smještaj životinja

- × uklanjanje uginulih životinja
- × buka s pojedinih farmi ili ispuštanje fekalija s farmi na nepropisan način
- × mučenje, napuštanje ili ubijanje životinja
- × hranjenje golubova u naseljenim djelovima grada što pojedine odluke o komunalnom redu zabranjuju

12. ZRAČENJE

- × bazne stanice (bazne stanice (repetitori)) za mobilnu telefoniju postavljene bez uporabnih dozvola nadležnih ministarstava
- × bazne stanice (repetitori) za mobilnu telefoniju postavljenju blizini objekata gdje izričito stoji da se ne smiju postavljati (npr. škole, bolnice)
- × repetitor izgrađen kao poseban objekt bez potrebnih dozvola za gradnju
- × radioaktivna zračenja
- × postavljanje repetitora na posebno zaštićenim područjima
- × repetitor postavljen na zgradi koja je registrirana kao spomenik kulture

13. OSTALO

3. TERENSKI IZVID SLUČAJA

Ovaj korak prilikom rada na Zelenom telefonu poduzima se slučajevima kada su Vam potrebni dokazi da bi nadležna služba pokrenula postupak ili se sami želite uvjeriti u istinitost prijave.

Ukoliko imate novčanih sredstava preporučamo da izvidite svaki prijavljeni slučaj.

4. SASTANAK S GRAĐANOM

Samoprocjenom važnosti i opsega prijave ovo može biti jedna od aktivnosti i koraka poduzetih za rješavanje slučaja no nije neophodna.

5. PRIKUPLJANJE DOKAZA

Ovo je iznimno važan korak prilikom rješavanja prijave. On je potpora našem izlaganju ili dopisu i o njemu uvelike ovisi uspješnost rješavanja slučaja. Kao dokaz može nam poslužiti fotografija, citat zakona i sl.. Kako nitko od aktivista na Zelenom telefonu nije apsolutni poznavatelj zakonske regulative u zaštiti okoliša, važno je da se razvije baza podataka ili sustav koji će eolakšati njeno korištenje.

Primjer baze podataka odakle aktivisti Zelenog telefona Hrvatske mogu crpiti sve potrebne podatke iz zakonske regulative su besplatne web stranice Narodnih novina, www.nn.hr.

Isto tako članice Mreže Zelenih telefona Hrvatske oformile su vlastitu mailing listu unutar koje mogu zamoliti za pomoć bilo kojeg drugog člana koji zna informaciju ili je već rješavao sličnu prijavu.

6. KONTAKTIRANJE NADLEŽNIH SLUŽBI

Zeleni telefon nije tijelo koje ima ovlasti pisati kaznene prijave, slati službena rješenja i sl. Za to postoje nadležne državne institucije i službe, a uloga je Zelenog telefona da im ukaže na postojeće probleme te da ih potakne na njihovo učinkovitije rješavanje.

Nadležne službe možete kontaktirati telefonom, osobnim kontaktom ili slanjem dopisa faks mašinom ili poštom. Niže su navedene nadležne službe po regijama (Hrvatska, Srbija i Bosna i Hercegovina), a u skladu s kategorizacijom poziva.

PRINCIP RADA

NADLEŽNE SLUŽBE U SKLADU S KATEGORIZACIJOM POZIVA**▶▶ HRVATSKA****OTPAD**

- × komunalni redar (izdaje nalog za uklanjanje otpada s javnih površina)
- × Inspekcija zaštite okoliša (izdaje nalog odnosno rješenje za uklanjanje otpada s privatnih površina te opasnog otpada)
- × u oba slučaja otpad uklanja ovlašteno poduzeće za odvožnju otpada
- × reciklažna dvorišta i poduzeća ovlaštena za otkup i skladištenje pojedinih vrsta sekundarnih sirovina (sve što se može reciklirati)

BUKA

- × sanitarna inspekcija (nadležna za mjerenje buke i ovlaštena za poduzimanje mjera da se buka smanji)
- × komunalni redar (za uklanjanje pojedinih uređaja koji stvaraju buku, a nepropisno su postavljeni na pročelja zgrade ili na javne površine)

GRADNJA

- × građevinska inspekcija (u svim slučajevima bespravne gradnje)
- × komunalni redar (samo ako je riječ o javnim površinama jer komunalni redari nemaju ovlasti postupanja na privatnim parcelama)
- × urbanistička inspekcija (ukoliko je riječ o povredi urbanističkih ili prostornih planova)
- × Zavod za zaštitu spomenika kulture (ukoliko se radi o bespravnoj gradnji ili uklanjanju objekata u zoni kulturne zaštite ili pojedinačnih kulturnih spomenika)
- × Ministarstvo kulture uprava za zaštitu prirode (ukoliko je riječ o gradnji u područjima posebne zaštite i posebne prirodne vrijednosti ili neposredno uz područja)
- × policija (ukoliko gradilište ometa sigurno prometovanje svih sudionika u prometu)

PROMET

- × sanitarna inspekcija (buka)
- × zdravstvena inspekcija (zagađenje zraka)
- × prometna policija (za nepropisno parkiranje na prometnicama ili stazama za bicikle ili pješake), pauk (za nepropisno parkiranje)
- × gradski odjel za promet (ukoliko se traži obilježavanje parkirališnih mjesta, obilježavanje staze za bicikle, staze za pješake, spuštanje rubnika na pješačkim prijelazima)
- × komunalno redarstvo (u slučajevima parkiranja na javnim zelenim površinama)

RUDARENJE

- × rudarska inspekcija, građevinska inspekcija

ŠUME

- × šumarska inspekcija, Hrvatske šume, komunalni redar, urbanistička inspekcija (u slučajevima

čiste sječe i priprema za gradnju)

- × policija (ako se sumnja na nezakonitu sječ u stabala u šumi jer prvi stižu na teren i imaju ovlasti tražiti dozvole za čistu sječ u)

VODE

- × vodopravna inspekcija, Hrvatske vode, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, sanitarna inspekcija (za biološke analize voda ukoliko se radi o ispuštanju kanalizacija ili pražnjenju septičkih jama u potoke, rijeke i jezera)
- × vodočuvari (pri Hrvatskim vodama zaduženi za izdavanje naloga za uklanjanje otpada iz rijeke, potoka i jezera)

ZELENILO

- × komunalni redar (za uništavanje javnih zelenih površina ili sječ u stabala na javnim zelenim površinama)
- × poduzeće za održavanje javnih zelenih površina, Gradski odjel za zelenilo pri Gradskom poglavarstvu (koji izdaju dozvole za sječ u stabala na javnim gradskim površinama)
- × poljoprivredna inspekcija, Zavod za zaštitu spomenika prirode i kulture (bilo gradski ili državni ukoliko je riječ o zaštićenim vrstama stabala i biljaka ili je riječ o stablima i biljkama na područjima koji su zaštićeni kao kulturna spomenička cjelina)
- × policija (ukoliko se radi o sumnji na nezakonitu sječ u stabala)

ZRAK

- × inspektor zaštite okoliša, Hrvatski toksikološki zavod, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, policija (ukoliko se radi o spaljivanju otpada na otvorenom)
- × komunalno redarstvo za dimnjačarske poslove (za nepropisno izgrađene ili neispravne dimnjake te za priključivanje pojedinih izvora emisije štetnih plinova na nepropisan način (npr. kemijska čistionica koja je svoju ventilaciju sa štetnim emisijama pojedinih kemikalija pripočala na ventilacijski sustav stambene zgrade)

TLO

- × poljoprivredna inspekcija, Hrvatski toksikološki zavod, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, inspekcija zaštite okoliša, gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo, zdravstvena inspekcija (uglavnom vezano za GMO proizvode bilo da se radi o uzgoju ili plasiranju na tržište ili prskanju poljoprivrednih površina nedozvoljenim sredstvima)

ŽIVOTINJE

- × veterinarska inspekcija (za nepropisno držanje i smještaj životinja)
- × veterinarsko higijenski servis (za uginule životinje koje treba ukloniti)
- × sanitarna inspekcija (buka s pojedinih farmi ili ispuštanje fekalija s farmi na nepropisan način), Ministarstvo kulture (uprava za zaštitu prirode sa svoja 2 pododjela ukoliko se radi o zaštićenim životinjskim vrstama ili njihovim staništima)
- × policija (ukoliko se radi o mučenju ili ubijanju životinja jer je Kaznenim zakonom mučenje i ubijanje životinja zabranjeno i okarakterizirano kao kazneno djelo)

PRINCIP RADA

- ✘ komunalno redarstvo (ukoliko se hrane golubovi u naseljenim djelovima grada što pojedine odluke o komunalnom redu zabranjuju)
- ✘ razne udruge za smještaj napuštenih ili izgubljenih životinja

ZRAČENJE

- ✘ zdravstvena inspekcija (ukoliko se bazne stanice (repetitori) za mobilnu telefoniju postavljaju bez uporabne dozvole Ministarstva zdravstva ili u blizini objekata gdje izričito stoji da se ne smiju postavljati (škole, bolnice)
- ✘ građevinska inspekcija (ako se repetitor gradi kao poseban objekt bez potrebnih dozvola za gradnju)
- ✘ Agencija za zaštitu od zračenja i HZJZ (za radioaktivna zračenja)
- ✘ Ministarstvo pomorstva, prometa i veza (ukoliko mobilni operateri nemaju uporabnu dozvolu od tog ministarstva)
- ✘ Ministarstvo kulture Uprava za zaštitu prirode (ukoliko je riječ o postavljanju repetitora na posebno zaštićenim područjima)
- ✘ Zavod za zaštitu spomenika kulture (ukoliko se repetitor postavlja na zgradi koja je registrirana kao spomenik kulture)

NADLEŽNE SLUŽBE U SKLADU S KATEGORIZACIJOM POZIVA

▶▶ SRBIJA

OTPAD

- ✘ Komunalna inspekcija, Gradske uprave za inspeksijske poslove - izdaje nalog (izlazi na sve uvidaje, i privatne i poslovne teritorije)
- ✘ Inspekcija, Pokrajinskog sekretarijata za zaštitu životne sredine i održivi razvoj - divlje deponije
- ✘ JKP "Čistoća" (Novi Sad - NS) i JP "Higijena" (Pančevo - Pa) - otklanjaju smeće i divlje deponije, fekalije, životinjski i baštenski otpad sajavnih i privatnih površina
- ✘ Sa zelenih površina i parkova koja su u nadležnosti JKP "Gradsko zelenilo" (NS) i JKP "Zelenilo" (Pa) preduzeće uklanja otpad
- ✘ Agencija za reciklažu, koja po pitanju otkupa i skladištenja svih vrsta otpada saraduje sa JKP "Čistoća"
- ✘ ReCan DOO - sakupljanje i reciklaža limenki i alu-proizvoda

BUKA

- ✘ Odeljenje za komunalnu higijenu, Institut za javno zdravlje Vojvodina (NS) i Zavod za javno zdravlje Pančevo - određuju i prate nivo buke
- ✘ Gradska uprava za zaštitu životne sredine - dalja nadležnost - izdavanje naloga za klanjanje

GRADNJA

- ✘ Gradska uprava za urbanizam i stambene poslove - divlja gradnja
- ✘ Građevinski inspektor - javne površine
- ✘ Zavod za zaštitu spomenika kulture (Pokrajinski, i posebno u Novom Sadu i Pančevu) - štite spomenike kulture od značaja i pod zaštitom
- ✘ Gradska uprava za zaštitu životne sredine, Pokrajinski sekretarijat za zaštitu životne sredine ili Republičko ministarstvo za životnu sredinu - gradnja u zaštićenim delovima
- ✘ policija

Gradska uprava za urbanizam i stambene poslove, kao i građevinski inspektor - Gradske uprave za inspekcijske poslove saraduju, dopis se šalje u prvo navedenu i ona dalje prosleđuje

SAOBRAĆAJ - PROMET

- ✘ Odeljenje za komunalnu higijenu, Institut za javno zdravlje Vojvodina (NS) i Zavod za javno zdravlje Pančevo - kontroliše aerozagađenje i nivo buke
- ✘ JKP "Parking servis" (NS) i JP "Higijena" (Pa)- nepropisno parkirana vozila (na svim nivoima)
- ✘ Gradska uprava za saobraćaj i puteve - ukoliko se traži obeležavanje parking mesta, obeležavanje staze za bicikle, staze za pešake, spuštanje ivičnjaka na pešačkim prelazima

RUDARSTVO

uvek se prvo pozivaju Pokrajinski organi koji u slučaju nemogućnosti rešavanja problema, prenose postupak na Republički nivo

- ✘ Rudarska inspekcija Pokrajinskog sekretarijata za energetiku i mineralne materije - inspekcija na pokrajinskoj teritoriji
- ✘ Republičkog ministarstva rudarstva i energetike - odeljenje za rudarsku i geološku inspekciju (najviši nivo rada)
- ✘ Pokrajinski sekretarijat za zaštitu životne sredine i Republičko ministarstvo za životnu sredinu - rudarstvo i iskopavanja u zaštićenim prirodnim dobrima

ŠUME

- ✘ Šumarska inspekcija JP "Vojvodina šume" izlaze na teren radi uvida i u okviru preduzeća postoje službe za saniranje - na teritorijama koje su u njihovoj nadležnosti
- ✘ Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo i Republičko ministarstvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo - odeljenje za šume - određuju i regulišu rad nadležnih organa i nadgledaju primenu zakonske regulative na Pokrajinskom i Republičkom nivou
- ✘ Gradski inspektor za zaštitu životne sredine - šume na teritoriji Grada
- ✘ Zavod za zaštitu prirode Srbije - odeljenje u Novom Sadu - za teritorije pod zaštitom države (u saradnji sa rukovodiocem prirodnog dobra)
- ✘ Policija - nelegalna seča (u saradnji sa rendžerima rukovodioca prirodnog dobra)

PRINCIP RADA

VODE

- × Odeljenje za komunalnu higijenu, Institut za javno zdravlje Vojvodina (NS) i Zavod za javno zdravlje Pančevo - kontroliše kvalitet vode za piće, otpadnih voda, kupališta - inspektor
- × Inspektor Pokrajinskog sekretarijata za zaštitu životne sredine i održivi razvoj - kvalitet voda
- × JVP "Vodevojvodine" - korišćenje voda (vodospabdevanje stanovništva, navodnjavanje, snabdevanje industrije vodom, plovilba, ribarstvo, rekreacija i turizam), zaštita voda (izvori zagađenja, postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda) i zaštita od voda (zaštita od poplava i leda, odvodnjavanje i zaštita od uspora HE "Djerdap"). Ovo se odnosi na sve površinske i podzemne vode, uključujući vodu za piće, termalnu i mineralnu vodu
- × Na teritoriji Vojvodine postoje vodoprivredna preduzeća koja omogućavaju rad JVP "Vodevojvodine" i obezbeđuju vodočuvare
- × Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo i Republičko ministarstvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo - određuju i regulišu rad nedležnih organa i nadgledaju primenu zakonske regulative na Pokrajinskom i Republičkom nivou

ZELENILO

- × Komunalna inspekcija Grada - uništavanje javnih zelenih površina ili seča stabala na javnim zelenim površinama
- × Inspekcija zaštite životne sredine Grada - uništavanje zelenih površina i seča na zaštićenim prirodnim dobrima teritorije Grada
- × JKP "Gradsko zelenilo" (NS) i JP "Zelenilo" (Pa) - održavanje javnih zelenih površina i njihovo održavanje
- × Zavod za zaštitu prirode Srbije i Gradska uprava za ZŽS - spomenici prirode u Gradu i vangradskoj teritoriji
- × Policija - nezakonita i bespravna seča
- × Rendžeri rukovodioca prirodnih dobara - praćenje stanja

ZRAK

- × Odeljenje za komunalnu higijenu, Institut za javno zdravlje Vojvodina (NS) i Zavod za javno zdravlje Pančevo - inspektori prate i mere nivo zagađenja
- × Gradska uprava za ZŽS - rešavaju prijavljen i proveren nivo toksičnosti
- × Pokrajinski sekretarijat za ZŽS i OR - inspekcija - prate nivo zagađenje i nastupaju u akcidentnim situacijama - paljenje, požar, emisija štetin materija iz privrednih pogona

ZEMLIŠTE - TLO

- × Gradska uprava za ZŽS - inspeksijska služba - provera kvaliteta zemljišta, praćenje zagađenosti
- × Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo - odeljenje za poljoprivredu - provera kvaliteta, organska poljoprivreda, kvalitet poljoprivrednog zemljišta

ŽIVOTINJE

- × Grad Novi Sad - odluka o uslovima za držanje i zaštitu domaćih životinja
- × Veterinarska inspekcija Republičkog ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo - odeljenje u Novom Sadu
- × JKP "Čistoća" i JP "Higijena" - uklanjanje uginulih životinja
- × Odeljenje za komunalnu higijenu, Institut za javno zdravlje Vojvodina (NS) i Zavod za javno zdravlje Pančevo - analiza uticaja objekta na okolinu
- × Organizacije za smeštaj napuštenih životinja

ZRAČENJE

- × Praćenje radioaktivnosti na teritoriji grada - Gradska uprava za ŽŽS (posledice bombardovanja na teritoriji Novog Sada i Pančeva)
- × Praćenje nivoa UV zračenja - Fakultet za meteorologiju i modeliranje životne sredine Univerziteta u Novom Sadu

Ovim organima se dostave prijave na osnovu kojih oni izlaze na teren i vrše proveru - dalje primene zakona i regulativa vrši Gradska uprava za ŽŽS ili Pokrajinski sekretarijat za ŽŽS i OR (zavisno od nadležnosti)

NADLEŽNE SLUŽBE U SKLADU S KATEGORIZACIJOM POZIVA

▶▶ BOSNA I HERCEGOVINA

OTPAD

- × Služba za inspeksijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel gospodarstva (izdaju naloge za uklanjanje otpada)
- × Komunalna poduzeća (uklanjaju otpad)
- × Poduzeća ovlašćena za otkup i skladištenje pojedinih vrsta sekundarnih sirovina

BUKA

- × Služba za inspeksijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel gospodarstva (nadležni za mjerenje buke i ovlašćeni za poduzimanje mjera za smanjenje buke)
- × Policijska Uprava Mostar (u slučajevima remećenja javnog reda i mira ovlašćeni za poduzimanje mjera za smanjenje buke)

GRADNJA

- × Služba za inspeksijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel prostornog uređenja i graditeljstva (u svim slučajevima bespravne gradnje)
- × Zavod za urbanizam grada Mostara (ukoliko je riječ o povredi urbanističkih planova)
- × Agencija Stari Grad (zaštita historijske jezgre grada)
- × Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ, Federalno ministarstvo

PRINCIP RADA

okoliša i turizma (ukoliko je riječ o gradnji u područjima posebne zaštite i uz područja)

- × Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (zaštita kulturne baštine)
- × Federalno ministarstvo prostornog uređenja (u slučajevima bespravne gradnje)
- × Policijska Uprava Mostar (u slučajevima ometanja prometa)

PROMET

- × Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel gospodarstva (slučajevi prekomjerne buke i zagađenje zraka i reguliranja prometnica i izgradnja prometnica)
- × Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ (slučajevi izgradnje prometnica u zaštićenim područjima)
- × Policijska Uprava Mostar (slučajevi nepropisnog parkiranja)

RUDARENJE

- × Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar
- × Općina Čapljina odjel gospodarstva
- × Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ
- × Ministarstvo energije, rudarstva i industrije F BiH

ŠUME

- × JP Šume Herceg Bosne (reguliranje sječe)
- × Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Policijska Uprava Mostar (slučajevi nelegalne sječe)

VODE

- × Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel gospodarstva Mostar (analiza vode, slučajevi onečišćenja)
- × Vodovod JP Mostar, Vodoprivreda Višići /Čapljina (reguliranje vodoopskrbe)
- × JP za Vodno područje slivova Jadranskog mora, Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ, Zavod za vodoprivredu HNŽ (upravljanje vodama)
- × Zavod za javno zdravstvo HNŽ (analiza kvaliteta vode)

ZELENILO

- × Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel prostornog uređenja i graditeljstva (slučajevi uništavanja zelenih površina, dozvole za sječu stabala na javnim gradskim površinama)
- × Komunalna poduzeća (održavanje zelenih površina)
- × Zavod za urbanizam grada Mostara (zaštita zelenih površina kao kulturnih spomeničkih cjelina)
- × Policijska Uprava Mostar, Policijska Uprava Čapljina (sumnja na nezakonitu sječu stabala)

ZRAK

- × Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel

gospodarstva (spaljivanje otpada na otvorenom)

- ✘ Zavod za javno zdravstvo HNŽ (analiza kvalitete zraka)
- ✘ Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ, Federalno ministarstvo okoliša i turizma (slučajevi prekomjernog zagađenja)

TLO

- ✘ Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar
- ✘ Općina Čapljina odjel prostornog uređenja i graditeljstva
- ✘ Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ
- ✘ Zavod za javno zdravstvo HNŽ
- ✘ Federalno ministarstvo okoliša i turizma

ŽIVOTINJE

- ✘ Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel gospodarstva (slučajevi nepropisnog držanja i uzgoja životinja)
- ✘ Veterinarska stanica Mostar, Veterinarska stanica Čapljina, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i poljoprivrede HNŽ (uzgoj životinja, zaštita i prevencija)
- ✘ Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ, Federalno ministarstvo okoliša i turizma (zaštićene životinjske vrste i njihova staništa)
- ✘ Policijska Uprava Mostar, Policijska Uprava Čapljina (slučajevi mučenja i ubijanja životinja)

ZRAČENJE

- ✘ Služba za inspekcijske poslove Gradske uprave Mostar, Općina Čapljina odjel gospodarstva (ukoliko se repetitori za mobilnu telefoniju postavljaju bez uporabnih dozvola)
- ✘ Zavod za javno zdravstvo HNŽ (u slučaju radioaktivnog zračenja)
- ✘ Ministarstvo prometa i veza HNŽ, Ministarstvo prometa i komunikacija F BiH, Ministarstvo građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša HNŽ (dozvole za postavljanje repetitora)
- ✘ Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (ukoliko su ugroženi spomenici kulture)

7. KONTAKTIRANJE MEDIJA

Ovaj korak se poduzima po potrebi. Građenje kvalitetnog odnosa s medijima važan je zadatak za svakoga od nas. Želite li upoznati javnosti s radom Zelenog telefona u Vašoj regiji ili zbog raznih razloga niste u mogućnosti riješiti slučaj mediji Vam mogu pomoći.

Naša preporuka je da lokalnim medijima dostavljate redovne mjesečne narativne izvještaje sa statistikom poziva na Vaš Servis.

8. PRIPREMA LOKALNE KAMPANJE

U slučaju neučinkovitosti rada nadležnih institucija, ili pak promocije neke ideje na koju kroz rad na Zelenom telefonu želite ukazati i sl. možete pripremiti i održati lokalnu kampanju u formi okruglog stola, radijske emisije, peticije, performancea i sl.

PRIMJER

PRIMJER RJEŠAVANJA ZAPRIMLJENOG POZIVA (Udruga Franjo Koščec, Varaždin)

OBRAZAC ZA EVIDENCIJU POZIVA NA ZELENI TELEFON

Datum; 04. travnja 2007.

Evid. broj; 78/07.

Aktivist: Aladin Čeh, Ing./Nadica Lopatni

Tko zove: anonimna prijava (muška osoba)

Adresa: /

Telefon: /

Da li je već bilo poziva vezanih uz isti slučaj : DA **NE**

Kategorija prijave: BUKA; **GRADNJA**; ZRAČENJE; OTPAD; PROMET; RAZNO; RUDARENJE; ŠUMA; VODE; ZELENILLO; ZRAK; TLO; ZELENILLO

Opis slučaja (što je sve poduzeto):

04. travnja 2007. Prijavljena je izgradnja građevine - prva etaža od betona (prijavitelj vjeruje da je bespravna gradnja), koja je započela u ožujku 2007. na prostoru Mali Vrh - Varaždindreg.

05. travnja 2007. Aktivisti su izašli na teren. Uvidom na terenu utvrđena je izgradnja nekoliko većih podrumskih prostorija koje se nalaze izvan zone niza tradicionalnih manjih vikendica od klasičnog materijala. Istog dana upućeno je pismo vlasniku parcele kojim mu se preporuča da svoje aktivnosti uskladi s važećim propisima prije podnošenja prijave inspekciji.

15. travnja 2007. Uvidom na terenu je ustanovljeno da izgradnja napreduje da je započeta izgradnja visokog zida uz rub parcele, reakcije vlasnika na poslano upozorenje nije bilo te smo inspekciji i komunalnom redarstvu prosljedili čitav predmet (prijavu i naš nalaz na terenu)

25. travnja je gđa Emilija Oljica- Žabčić, Ured inspekcije-MZOPUG u Varaždinskoj županiji nakon utvrđivanja stanja na terenu izdala rješenje kojim se nalaže da vlasnica sama ukloni zid i temelje u roku 30 dana. Inspektorica će provjeriti stanje na terenu.

02. lipanj 2007. Ponovljena je prijava bespravne izgradnje građevine-prva etaža od betona i 2.5 m visokog zida na prostoru Mali Vrh - Varaždindreg.

04. lipnja 2007. Uvidom na terenu utvrđena je izgradnja zida u duljini od cca 12 m uz granicu posjeda gđe N.Grims.

15. lipnja 2007. Ponovno smo prosljedili pismeni, a potom i usmeni upit gđi Emiliji Oljica- Žabčić, Ured inspekcije-MZOPUG u Varaždinskoj županiji. Ona nas je usmeno informovala da je vlasnica objekta, budući da je isti izgrađen na prostoru koji nije u građevnoj zoni vikend naselja, a izgradnja je započela bez građevne dozvole (jer se na toj lokaciji i nemože dobiti) primila još 25. travnja 2007. rješenje kojim joj se nalaže da sama ukloni zid i temelje u roku 30 dana. Inspektorica će provjeriti stanje na terenu.

26. - 29. lipnja 2007. Rušenje strojno 3 dana. Odvoz i rušenje je izvršeno po nalogu inspekcije (gđe E.Oljica-Žabčić), a troškove će snositi vlasnica.

02. srpnja 2007. Izvršili smo provjeru stanja na terenu. Sporni objekt je uklonjen.